

**„Magyar-kút” ÁMK
Német Nemzetiségi Általános Iskolája**

Helyi tanterv

Német Nemzetiségi Nyelv

Helyi Pedagógiai Program

Német Nemzetiségi Nyelv

A magyar állam és a magyar nép megmaradása az elmúlt évszázadokban annak is köszönhető, hogy az állam területén sokféle nép élt egymással békességben, és e sokféle nép Európa különböző részéből sokféle termelési- és szokáskultúrát hozott magával. Mindaz, amit ma magyar kultúrának nevezünk, mindaz, amit a magyar állam polgáraként környezetünkben, termelési kultúránkban élvezünk, e nemzeti sokféleség eredménye. Az államba betelepedett és itt meghonosodott nemzetek között a kora középkortól jelentős szerepet játszottak a németek. Közismerten fejlett munkakultúrájuk, erős közösség-szervezetük jelentős hatást gyakorolt a magyar nemzet egészére. És ugyanakkor az itt talált magyar és más népek szokásrendjét is kultúrájukba olvasztották. Kölcsönviszony, egymástól tanulás. Ez jellemzi a magyarországi németiség és az állam területén élt más népek, mindenekelőtt a magyarok, közös történelmét. A most államszervezetileg egységesülő Európában rendkívül fontos, hogy a kontinens minden népcsoportja megőrizze és modernizálja kultúráját, elősegítve ezzel egy sokszínű 21. századi Európa kialakulását. A magyarországi németiség történelme, a mai élet szokásainak megismerése és ápolása mind a németiségnek, mind a velük egy államban élő más népeknek korparancsa és érdeke.

Dr. Glatz Ferenc

Küldetésnyilatkozat

A német nemzetiségi oktatás megvalósítja az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a német nyelv tanulását, a magyarországi németek történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést és teremtést, az önismeret kialakítását, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását.

A németajkú lakosság történetének tanulmányozása a magyar államalapítástól napjainkig elvezeti a tanulókat ahhoz az objektív tényhez, hogy a kisebbség sokszínűségével és kisugárzásával hatást gyakorol a többségi nemzetre.

A történelmi ismeretek segítséget nyújtanak az előítéletek megjelenési formáinak felismerésében és a jelenség hátterének feltárásában. A fiatalok megtanulnak eligazodni a mai kisebbségi helyzetben, megismerik a szervezeteket, a testületeket és a sajtót, továbbá ösztönzést kapnak, hogy a tanulmányok befejezése után is foglalkozzanak a magyarországi németek kultúrájával és képviseljék a népcsoport érdekeit.

Az interkulturális tanulás segítségével rávilágítunk a nyelvi kulturális sokszínűség előnyeire és a saját, valamint más kultúrák megbecsülésére nevelünk.

A tanulók megtanulják a magyarországi németek helyzetét az európai dimenzióban elhelyezni.

A nemzetiségi oktatás tartalmi követelményei a Nemzeti Alaptanterv követelményeit veszik alapul.

A nemzetiségi oktatásban kiemelt szerepe van a német nyelv (a kisebbség nyelve), irodalom és kultúra tanításának. A nyelv tudása lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkotó. E feladatát a népiismeret, a kultúra megismerésével együtt képes ellátni. A nyelv tanítása gyakorlati nyelvi készségek kialakítására, a kisebbség nyelve szóbeli és írásbeli

megértésére, illetve művelt köznyelvi szintű használatára törekszik. Az irodalmi nevelés központi feladata, a magyarországi német és a német irodalom megismertetése, az irodalom (olvasás) megszerettetése.

A 8. osztály végére a tanulók megtanulnak hallott, olvasott, (látott) szöveget megérteni, magukat szóban és írásban kifejezni, saját véleményüket megfogalmazni, vitázni. A tanulmányi idő folyamán olyan biztonságos és gördülékeny szóbeli és írásbeli nyelvhasználatra tesznek szert, mely lehetővé teszi, hogy a nyelv úgy az ismeretszerzés és továbbadás, mint a társalgás, szórakoztató időtöltés eszköze legyen számukra.

A kisebbség iskolai oktatásának formája, irányelvei

Nyelvoktató kisebbségi oktatás:

- Célja, hogy a dominánsan magyar nyelvű tanulók számára biztosítsa anyanyelvük másodnyelvként való elsajátítását.
- A nyelvoktató kisebbségi oktatás a nyelv tanításával, az irodalom és a kisebbségi népismeret témaköreinek elsajátításával hozzájárul a kisebbségi oktatás céljainak megvalósításához.

Tartalmi követelmények:

- A kisebbségi oktatás tartalmi követelményei a kerettanterv követelményeit veszik alapul és egészítik ki.
- Emellett, a kisebbségi oktatás felkészít a kisebbség anyanyelvi, irodalmi és népismereti tananyagból is.

A kisebbségi oktatás-nevelés céljai

A kisebbségi oktatás-nevelés sajátos célja a kisebbségi önazonosság megőrzése és erősítése: ennek érdekében törekszik:

- a német nyelv szóbeli és írásbeli megértésének, illetve használatának kifejlesztésével a német nyelv művelt köznyelvi szinten történő elsajátításának elősegítésére,
- a népköltészet, a zene, a képzőművészet a szokások és hagyományok megismertetésére és ápolására,
- a történelmi hagyományok, az anyanyelvi kultúra, a hon- és népismeret oktatására,
- a különböző kultúrák értékeinek kifejezésre juttatásával toleranciára, a másság elfogadására és megbecsülésére,
- az anyaország életének, kultúrájának, történelmének megismertetésére,
- a hagyományörzés- és teremtés elősegítésére,
- az önismeret kialakítására,
- a kisebbségi jogok megismertetésére és gyakorlására.

A kisebbségi oktatás segíti a nemzeti kisebbségekhez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A kisebbségi oktatás és nevelést folytató intézményben törekszünk arra:

- hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdaság előnyei, hogy kialakuljon bennük a reális nemzetkép és kisebbségkép,
- hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és a kirekesztés megjelenési formáit, megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megértésének jelenségét.

Fő célok

- Magyarságukat vállalva a német nemzetiség hagyományait ismerők és tiszteletben tartók, szűkebb szülőföldjüket jól ismerő ifjak legyenek.
  - A tanulók ismerjék szülőfalujukat, a népi hagyományokat, szokásokat.
  - A nyelvet használva őrizték, ápolják hagyományaikat, a gyökerek feltárásával ismerjék meg elődeik történetét, szokásait.
  - Az iskola mindannyi nyelvhasználót a nyelv sajátosságainak élményt adó bemutatásával segítse a német nyelv alapjainak elsajátítását; a testvérkapcsolat kiszélesítésével annak gyakorlását.
  - Iskolánkban a nevelő - oktató munka német nemzetiségi tartalmakkal egészül ki, ami a német nyelv elsajátításán túl a magyarországi és a helyi németiség szokásaival, hagyományaival, ünnepeivel, irodalmával, táncaival, történelmével, népdalkincsével és kézművességével való megismerkedést jelenti.
  - A különböző kultúrák értékeinek kifejezésre juttatásával toleranciára, a másság elfogadására és megbecsülésére neveljük tanulóinkat, hiszen Etyeken együtt él a magyar, a német és a cigány népcsoport. Teret adunk a gyermekek játék és mozgás iránti vágyának, a természet és környezet szeretetére neveljük tanulóinkat, egészséges életmódra szoktatjuk, ösztönözzük őket.
  - Hagyományörző és szabadidős programjainkat a szülők együttműködésével szervezzük.

E célok elérése érdekében a következőket kínáljuk:

- ✓ Magas szintű német nyelvoktatást
- ✓ Az etyeki németiség hagyományainak, kultúrájának ismeretét
- ✓ Német nemzetiségi néptánc oktatást

Helyzetelemzés

A német nemzetiségi nevelés-oktatás sajátosságai

A kisebbségi oktatás - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben foglaltaknak megfelelően - a magyarországi közoktatás része. Általános célja és feladata megegyezik a többségi oktatással; sajátossága, hogy intézményi feltételek között biztosítja a kisebbség nyelvének tanulását, a kisebbség nyelven való tanulást, a kisebbség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést és -teremtést, az önismeret kialakítását, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását.

A kisebbségi oktatás-nevelés segíti a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A német nemzetiségi nyelv oktatásának története iskolánkban

1963. szeptemberben kezdődött meg iskolánkban a német nemzetiségi nyelv oktatása. Először az 1-2., 3-4., 5-6. és 7-8. osztályosok összevont csoportokban tanulták a nyelvet.

Az 1970-es évek elejétől a párhuzamos osztályok közül az egyik osztályban minden tanuló tanulta a nyelvet, a másik osztályban nem volt nemzetiségi nyelvoktatás.

Az 1970-es évek végétől mindkét párhuzamos osztályban megkezdődött a német nemzetiségi nyelv oktatása.

Az 1980-as években az osztályokon belül vagy a párhuzamos osztályok között képességek szerinti csoportbontással tanulták a nyelvet a 7-8. osztályosok.

Pedagógiai alapelveink, feladataink, eszközeink, eljárásaink

- Településünk lakóinak egy része kettős magyar és német nemzetiségi identitással rendelkezik. Mindent ápolni kell, ami az identitás megerősítéséhez hozzájárul. Nem becsüljük le a múltba tekintő folklorisztikus hagyományőrző gyakorlatot sem, de olyan modern identitástudat kialakítására kell törekednünk, amellyel a mai fiatal generációk azonosulni tudnak.
- A honismeret, a helyi hagyományok őrzése számunkra mindenképp a nemzetiségi kultúra megismerését és ápolását jelenti. Mivel ennek gyökerei a mai Németországba vezetnek, a nyelv és a kulturális identitás őrzése esetünkben egybefonódik a német nyelvterülettel való kapcsolattartással. Nevelési rendszerünknek része ezért a német partnerkapcsolatok ápolása, és a diákcsere rendszeres megszervezése.
- A német nyelvterülettel kialakított kapcsolatokat ugyanakkor az Európa felé való nyitás eszközeinek is tekintjük. Hiszen e kapcsolatok révén tanulóink a kontinens egyik legfejlettebb államának viszonyaival, illetve polgárainak életével ismerkedhetnek meg, és s rajtuk keresztül további nemzetközi kapcsolatokra tehetnek szert.

A német nemzetiségi oktatás tárgyi, személyi és dologi feltételei

Objektív feltételrendszer

A német nemzetiségi nyelv oktatása során nagy szerepet kap a kisebbségi azonosságtudat formálása.

Iskolánkban jelenleg évfolyamonként 2 tanulócsoport nyelvoktató kisebbségi nyelvoktatásban vesz részt (heti 5 óra), 1 tanulócsoport idegen nyelvként (heti 2-3 órában) tanulja a német nyelvet.

Szubjektív feltételrendszer

A kisebbségi nyelvoktatást végző pedagógusok rendelkeznek a megfelelő szakképesítéssel.

A munkaközösség

A munkaközösség feladata a nevelés helyes gyakorlati alkalmazásának elősegítése, a munkaközösségi tagok munkájának összehangolása, az oktató- nevelőmunka hatékonyságának növelése, a módszertani eljárások fejlesztése, az öntevékeny szakmai továbbképzés elősegítése, a tanulókkal szemben támasztott egységes követelmények kidolgozása, a tanulók tudásának eredményfelmérése, a pedagógusok közösségi felelősségének növelése, közösségi életének fejlesztése, szaktanterem létesítése, azok továbbfejlesztésében való részvétel, felszereléseinek őrzése és fejlesztése.

Munkáját éves munkaterv alapján végzi. Munkatervi programjában az említett feladatok megvalósítása érdekében felveszi bemutatóórák szervezését, látogatását, különböző pedagógiai és módszertani viták szervezését, tanulmányi versenyek, vetélkedők, kulturális rendezvények, tanulmányi kirándulások szervezését. A munkaközösség közreműködik a helyi tantervek kidolgozásában, a tankönyvek, tanítási segédanyagok kiválasztásában. Határozatairól feljegyzést készít, ezek a munkaközösség tagjaira kötelezőek.

Az egy osztályban tanító pedagógusok valamennyien felelősek az adott osztály neveléséért- oktatásáért, az osztály szellemiségének alakulásáért. Tanév elején meghatározza az osztállyal szemben kialakítandó követelményeket, az osztály szervezésének elveit, a nevelésben alkalmazott

tevékenységi formákat. Az osztályfőnök koordinál és egyeztet, közvetít az osztály és az osztályban tanítók között.

Nevelési program (Kiegészítés az iskola nevelési programjához)

A német nemzetiségi oktatás alapelvei

A magyarországi kisebbségi nevelés-oktatás céljait a hazai és a nemzetközi kisebbségi jogok, Európai Tanácsi ajánlásoknak megfelelő elvek figyelembevételével kívánja elérni.

A kisebbségi oktatást és nevelést folytató intézményekben törekedni kell arra, hogy mind a kisebbséghez, mind a többséghez tartozó tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és kisebbségkép.

Szükséges, hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét.

A német nyelv megtanulása és mindenre kiterjedő használata a legfontosabb feltétele a Magyarországon élő német kisebbségnek, mint népcsoportnak való fennmaradásra. A nyelv a kultúra fontos része, mely az elődök kultúráját is magában foglalja, s egyben a nemzeti kisebbség értékes örökségét jelenti.

Tekintettel arra, hogy a kisebbségi oktatás célja a kisebbségi önazonosság megőrzése és erősítése, a magyar nyelv és irodalom általános fejlesztési és részletes követelményeinek az iskola pedagógiai programjában, helyi tantervében történő megjelenítése során figyelembe kell venni, hogy a kisebbség nemzeti identitás szempontjából egy másik nemzet kultúrájához, nyelvéhez, irodalmához kötődhet.

A kisebbségi nevelés feladata:

- a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások megteremtése és ápolása,
- a kisebbségi identitástudat kialakulásának és fejlesztésének a segítése,
- a kisebbségi nyelv tanulása, ápolása

A kisebbségi oktatásban kiemelt szerepe van az anyanyelv (a kisebbség nyelve), irodalom és kultúra tanításának. A nyelv tudása hozzájárul a kisebbségi azonosságtudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkító és -megtartó erő. E feladatát a kisebbségi népismeret, kultúra megismerésével együtt képes ellátni.

A kisebbségi népismeret tanítása önálló tantárgyként folyik, azonban megjelenik tanórán kívüli tevékenységek formájában is (mint tanulmányi kirándulások, kulturális rendezvények).

Pedagógiailag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység (kézműves foglalkozások), az egyéni, illetve csoportos kutatás, projektmunka.

A célok eléréséhez, a feladatok megvalósításához szükség van a szülő és a pedagógus együttes közreműködésére.

A célok érdekében megvalósítandó feladatok, eszközök, eljárások

A kisebbségi oktatás - a magyarországi közoktatás részeként - **a Nemzeti Alaptantervben meghatározott célkitűzéseket és feladatokat valósítja meg.** Egyidejűleg biztosítja a nemzetiségi nyelv megtanulását, valamint a kisebbség történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismerését.

Feladatok a személyiségformálás, közösségfejlesztés terén

Az iskola által kínált lehetőségek mellett - szakkör, énekkar, sportkör, kulturális- és sportrendezvények, tanulmányi versenyek iskolai és iskolán kívüli személyiségfejlesztő tevékenységeket szervez:

- részvétel német nemzetiségi kulturális rendezvényeken, találkozókön, ünnepeken,
- a német nemzetiségi gyermek-néptáncsoport szereplése kulturális rendezvényeken,
- részvétel német nyelvű tantárgyi versenyeken, vetélkedőkön,
- német nyelvű vers- és prózamondó versenyek,
- Márton-napi ünnepség,
- kétnyelvű osztályünnepségek (karácsony, farsang, Anyák-napja),
- tanulmányi kirándulás magyarországi német településekre.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos konkrét feladatok

Kötelező és választható tanórai foglalkozások rendje

A tanítási óra

- A nemzetiségi hovatartozás érzésének megtartásában meghatározóan fontos szerepe van a nyelvnek. Ebből következően a nemzetiségi nyelv oktatása alapfeladatként vonul végig napi pedagógiai gyakorlatunkban, s ennek legfontosabb területe a tanítási óra.
- A tanítási órákon az információ-hordozókat úgy válogattuk ki, hogy azok elsősorban a nemzetiségi önismeret kiteljesedését szolgálják (pl. a lakóhely történetét és kulturális életét feldolgozó szerzők munkáinak bemutatása, illetve személyes előadások).
- A daltanulásnak, az éneklésnek is jelen kell lennie a tanítási órán. Nemzetiségi származásúak bevonásával (szöveg, dallam) alapvetően a helyi dalok (nyelvjárás szerinti) tanítása, éneklése történjen.
- A nemzetiségi tánc elsajátítása tanítási órákon, illetve szakkörön történik. Ezeken a foglalkozásokon az etyeki és más német települések hagyományos és új táncait sajátítják el diákjaink.
- A nemzetiségi nevelési és oktatási program végigvonul minden évfolyamon. Ezeken az órákon a tanulók bőséges, forrás értékű irodalmi, tudományos és lakóhelyük történetét feldolgozó munkák segítségével ismerkednek a magyarországi németiség történelmével és kultúrájával, illetve gyakorlati tevékenységük eredményeit dolgozzák fel.

Az alsó és felső tagozaton a diákok német nemzetiségi nyelvet oktató programban vesznek részt. A diákok az előző év tanulmányi eredménye alapján folytatják a tanulmányaikat a magasabb, illetve az alacsonyabb szintű programban.

A nemzetiségi oktatásban a kisebbségi nyelv és a magyar nyelv a tanítás nyelve, s mindkettő tantárgy is.

Nyelvi csoportbontásban tanítjuk a német nemzetiségi nyelv és irodalmat.

A nyelvoktató nemzetiségi oktatás a nyelv tanításával, az irodalom és a kisebbségi népismeret témaköreinek elsajátíttatásával járul hozzá a kisebbségi oktatás céljainak megvalósításához. A kisebbség nyelvét és irodalmát legkevesebb heti öt órában kell tanítani.

A tantárgyi követelmények teljesítéséhez valamennyi évfolyamon szükség van a mellékelt óratervekben feltüntetett tantárgyak heti óraszámának megtartására.

A tanulók az általános iskolai közoktatás folyamán kötelező jelleggel két nyelvet, a kisebbségi (német) és magyar nyelvet sajátítják el.

Tanórán kívüli foglalkozások

- Igen nagy súlyt helyezünk a német nemzetiség kultúrájának, hagyományainak megismerésére, ápolására a tanítási órákon kívül is.
- A nemzetiségi jelleget iskolai, illetve osztályszintű rendezvényeken is ki kell domborítani:
  - a tanévnyitó- évzáró ünnepeken;
  - az ünnepeket (pl. karácsony) főleg Etyekhez kötődő nemzetiségi szokásokkal egészítjük ki.
- Rendkívül fontosnak tartjuk a németországi partnerkapcsolatunkat (Remshalden), hiszen a tanulók kölcsönös látogatásai alapvetően a nyelvi ismeretek fejlesztését és tökéletesítését szolgálják.

Sajátosságok a napközis foglalkozásokban

A gyerekek számára a napközi otthoni foglalkozás keretében is szervezünk iskolán kívüli programokat is: tanulmányi séták, településünk fontosabb intézményeinek megismerése, kulturális rendezvények látogatása, részvétel tanulmányi versenyeken, vetélkedőkön, könyvtárlátogatás, vendégek fogadása, készülődés ünnepekre.

Tehetség, képesség kibontakozását segítő foglalkozások

A 7-8. évfolyamokon német nyelvi felvételi előkészítő tanfolyamot szervezhetünk azon tanulók számára, akik nemzetiségi vagy kétnyelvű középiskolában szeretnének továbbtanulni.

Az évek során magyarországi német lakta településekre is szervezünk - kirándulásokat, amelynek programjában szerepel a települési iskola, a tájház, a templom és egyéb intézmények meglátogatása, betekintés a település hétköznapijaiba.

Könyvtári órák, könyvtárhasználat

Sajátosságok a könyvtárhasználatban

A községi könyvtár helyiségében elengedhetetlenül fontos egy nemzetiségi könyvtársarok - kézi és kikölcsönözhető könyvekkel, folyóiratokkal stb.. A meglévő könyvtárállományt folyamatosan bővítjük a nemzetiségi német nyelvet tanítók és a diákok napi felkészüléséhez, ismereteik bővítéséhez szükséges német nyelvű és kétnyelvű ismerethordozókkal.

**„Magyar-kút” ÁMK
Német Nemzetiségi Általános Iskolája**

Kisebbségi népismeret

A kisebbségi népismeret

1. A kisebbségi népismeret általános témakörei:

- a) A kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája
  - nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat,
  - vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
  - ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék),
  - hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
  - szociológiai és település-földrajzi ismeretek.

- b) A kisebbség történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja
  - a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelmének, irodalmának korszakai; az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza,
  - oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor,
  - a kisebbségek más országokban élő csoportjai.

- c) Kisebbségi és állampolgári jogok
  - a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer,
  - a kisebbségek intézményrendszere,
  - nemzetközi kapcsolatok.

2. A kisebbségi népismeret tanítása önálló tantárgyként, illetve a Nemzeti Alaptanterv műveltségi területeibe integráltan folyhat, és szükséges, hogy tanórán kívüli tevékenységek formájában is - a közoktatásról szóló törvény alapján rendelkezésre álló időkereten belül - (mint pl. a szakkörök, a táborok, a kirándulások, a népdal- és tánckörök, a játszóházak, a színjátszó körök, a zenekarok) megjelenjen. Pedagógiaiilag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi (néprajzi, népdal stb.) gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység, az egyéni, illetve csoportos kutatás, projektmunka. Az egyes tantárgyakba integrált oktatás során, az ének-zene, a tánc és a drámaoktatás esetén a hangsúlyt a kisebbségi tartalmakra kell helyezni.

Német nyelv és irodalom

1. Hagyományos nyelvoktató forma

Fejlesztési feladatok

1. Beszédértés

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése és arra való reagálás a következő témakörökben: család, lakás, iskola, napirend lakóhely, közlekedés, környezet, vásárlás, egészség. A német nemzetiség életéből vett rövid történetek.	Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése és arra való reagálás a következő témakörökben: egészség, család, szabadidő munka, étkezéstörténetek a német nemzetiség életéből és a német irodalomból.	A köznyelvi beszéd megértése a következő témakörökben: család, oktatás, szabadidő, kultúra, sport, utazások, média, szolgáltatások egészségvédelem, környezet és környezetvédelem, országismeret, német nemzetiség jogai és kötelességei. Tartalmak, közlések, információk hallás utáni megértése, reagálás azokra.

2. Beszédkészség

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Egyszerű kijelentések, kérdések, kívánságok, kérések megfogalmazása. Köszönés, bűcsúzkodás, bemutatkozás formai elemeinek pontos ismerete és használata. Egyszerű felvilágosítás, információadás és kérés szófordulatainak alkalmazása. Ismert témáról, képről néhány mondat mesélése. Képek, illusztrációk segítségével rövid történetek, mesék előadása, dramatizálása. Versek, dalok, rövid mesék, mondókák, nyelvi játékok memorizálása.	Bekapcsolódás párbeszédbe, élmények elmesélése egyszerű mondatokban. 10 közmondás és mondóka, valamint 5 vers memorizálása, néhány anekdota elmesélése.	Beszélgetés, vitázás különböző partnerekkel, egyszerű, összefüggő fordulatokkal az 1. pontban megadott témakörökben. Élményekről és tapasztalatokról egyszerű mondatszerkezetek alkalmazásával beszámolni. Informálódni, kérdezni, kívánságokat kifejezni, felvilágosítást adni. Helyes kiejtés és hangsúlyozás tudatos alkalmazása.

3. Olvasásértés

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Hangos olvasás jó ritmusban, helyes kiejtéssel és hangsúlyozással. Egyszerű	Az első pontban megadott témakörök szövegeinek feldolgozása, különös	Ismert és ismeretlen szöveg folyamatos, helyes hangsúllyal történő olvasása. A már

szövegekből információk nyeresége és visszaadása. Új szövegkörnyezetben az elsajátított szavak felismerése, megértése. Az értő olvasás fokozatos elsajátítása.	tekintettel a német nemzetiség életmódját bemutató történetek értelmezésére. Folyékony, helyes, kifejező olvasás fejlesztése.	meglévő lexikai tudás használatával az olvasott szöveg összefoglalása, a tartalmi elemekről vélemény formálása. Hosszabb szövegek esetén a lényeg kiemelése. Német versek, elbeszélések olvasás utáni értelmezése. Magyarországi német szerzők rövid műveinek megértése, tartalmuk, mondanivalójuk értelmezése a német nemzetiség életéről és kultúrájáról kialakult kép gazdagítása céljából.
--	---	--

4. Írás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az alapszókinccs szavainak helyes írása. Mondatok és rövid összefüggő szövegek másolása, diktálás és hallás utáni leírása. Minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveg írása pl. üdvözlő lap, bemutatkozás.	Képleírás, kép történetének megfogalmazása írásban. Egyszerű nyomtatvány kitöltése. A német helyesírás szabályainak ismerete és alkalmazása.	Az 1. pontban felsorolt témakörökkel kapcsolatos gondolatok kifejezése írásban. Fogalmazás, beszámoló, levélírás a szövegszerkesztési formák betartásával. Élménybeszámoló írása az önállóan olvasott irodalmi művekből. A nyelvhelyesség és a helyesírás szabályainak alapos ismerete és alkalmazása. Egyszerűbb szövegek fordítása szótár segítségével.

2. Német népismeret

(Valamennyi oktatási forma)

Fejlesztési feladatok

1. Információszerzés és feldolgozás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Ismeretek a család, a rokonsági viszonyok régi elnevezései és azok irodalmi megfelelőiről. Nyelvhasználat: Mundart (felismerés szintjén, ill. otthonról hozva: alkalmazás szintjén), Hochdeutsch.	Ismeretek gyűjtése egy németek által lakott település életéről, személyes beszélgetésekből, olvasott anyagokból és filmekből vett információk felhasználásával. Betekintés nyeresége életmódba,	Ismeretek bővítése a németiség történelméről tanórán, filmek és más források (elektronikus, képi, ill. szövegforrások) anyagának feldolgozása során. A naptári évhez és a valláshoz kötődő ünnepek és szokások ismerete és bemutatása.

<p>A településen gyűjtött közmondások, szólások, mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok ismerete.</p> <p>Háziállatok, konyhakerti növények helyi elnevezésének megtanulása.</p> <p>Régi foglalkozások, épületek felfedezése a lakóhelyen vagy környékén.</p> <p>Ismerkedés élő hagyományokkal és szokásokkal.</p> <p>A helyi népviselet ruhadarabjainak felismerése. Játékkészítés, daltanulás, rövid jelenetek bemutatása.</p> <p>A fenti témákban cselekvésközpontú ismeretszerzés alkalmazása.</p> <p>A népismerethez kapcsolódó rövid szövegek hangos, ill. értő olvasása, azokhoz kapcsolódóan tanári irányítással vázlat készítése. Az életkori sajátosságoknak megfelelően tárgyi és szellemi értékek gyűjtése, rendszerezése irányítással.</p> <p>Cselekvésközpontú tanulás kialakítása (Lernen mit allen Sinnen).</p>	<p>szokásokba, konyhaművészetbe, ruházatba, népi építészetbe, nyelvjárásba, tájházak kiállításainak megtekintésével.</p> <p>A szerzett ismeretek rendszerezése tanórán és bemutatása kiállításon vagy színpadra állítása.</p> <p>A német nyelvű országok és a magyarországi németiség történelméről, földrajzáról és kultúrájáról rendszerező ismeretszerzés tanórákon és projektbemutatókon.</p> <p>A projektek kivitelezéséhez a gyűjtött anyagok és információk rendszerezése, kommentálása és prezentálása.</p> <p>Elektronikus és más ismerethordozók (könyvek, folyóiratok) használata.</p>	<p>A német népdal és néptánc-kincs megismerése és ápolása. A népviselet ismerete és bemutatása.</p> <p>Tematikus nyelvjárási szókincs gyűjtése. Betekintés nyerése a német paraszti és iparos világ mindennapi életébe, tájházak kiállításainak megtekintésével. Alapvető ismeretek birtoklása a népi építészet alkotásairól és egy lakóház berendezési tárgyairól - néprajzi múzeum és tájház kiállításainak megtekintése révén. A múzeumpedagógia módszereinek alkalmazása (ismeretszerzés cselekedtetéssel).</p> <p>A régi és a mai étkezési szokások jellegzetességei a német családokban, a nagymama konyhájának specialitásai.</p> <p>A különböző témák projektalapú feldolgozása. A kisebbségi önszerveződések lehetősége és megvalósulásuk helyben és országosan.</p> <p>A kisebbségi jogok gyakorlásának lehetőségei a fiatalok és felnőttek számára játékos (szerepjáték) formájában.</p>
---	---	---

2. Kritikai gondolkodás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>A korábbi és a jelenlegi életkörülmények közötti különbségek felismerése. A népek és népcsoportok különbözőségeinek tudatos elfogadása.</p> <p>Az elődök kultúrájának megismerése a hagyományok játékos, dramatizált reprodukálásával.</p> <p>A népköltészet és a hagyományápolás szépségének</p>	<p>A magyarországi németiség „lakóhagyományainak” összehasonlítása a magyarokéival vagy más népekéivel.</p> <p>A német népcsoport egyéni arculatának jellemzői, fejlődéstörténetének figyelemmel kísérése.</p> <p>Más népcsoportokkal (magyarok, horvátok, szerbek...) való békés</p>	<p>Összefüggések feltárása a magyarországi németiség múltjának sorsdöntő eseményeiről (pl. betelepítés, földrajzi elhelyezkedés...) és következményeiről.</p> <p>A kisebbségek jogainak ismerete, önszerveződési lehetőségeivel élni tudás ismerete.</p> <p>A német anyanemzet, a magyar nemzet és kisebbségi német</p>

és fontosságának felismertetése. A lakóhely vagy környékének nyelvjárása és az irodalmi nyelv kifejezéseinek összehasonlítása	együttélés megvalósulása. Saját identitás kialakításának előmozdítása.	történelem és kultúra egymásra hatásának felismerése. Az identitástudat kialakítása.
--	--	--

3. Kommunikáció

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Beszélgetés idős és fiatal németajkú személyekkel életükről. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak gyűjtése a korosztálynak megfelelően. Osztályprojektek kapcsán szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról. Rajzok, modellek, makettek készítése, azok bemutatása. Szokások és népi, ill. gyermekjátékok bemutatása színpadon. Dalok, gyermekversek, mesék előadása.	Beszélgetés a német kisebbség életéről, lehetőségeiről az oktatásban régen és ma. Az önazonosság kialakításának első lépései beszélgetésekhez kötve. Gyűjtőmunka bemutatása írásban és szóban. Szokások, történetek, táncok színpadon történő bemutatása. Versek, mondókák, történetek, népdalok előadása tanórán és iskolai rendezvényeken. Projektekhez kapcsolódóan interjúk készítése és azok dokumentálása. A prezentációk kommentálása.	Beszámoló az önálló gyűjtőmunkáról tanórán. Dalok, versek, színjátékok előadása, népviselet bemutatása osztályban, projektbemutatón, iskolai rendezvényen, svábbalon. Az írott sajtó és egyéb médiák témáinak megbeszélése tanórán. Beszélgetés azok kapcsán a korosztálynak megfelelő szinten a kisebbségpolitika témaköreiről.

4. Tájékozódás térben és időben

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használata. Időt és helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. A projektek kapcsán meglátogatott falvak, ill. azokon belüli épületek elhelyezkedése.	Az idő tagolására szolgáló kifejezések bővítése: a történelmi időkifejezések (évszázad) alkalmazása. Térkép használat, földrajzi tájékozódás a tanult, ill. gyűjtött ismeretekhez kapcsolódóan. Múzeumlátogatás, azok elhelyezkedése, a falvak elrendezése, alaprajza.	Tájékozódás térben és időben nyomtatott és elektronikus ismerethordozók segítségével. Magyarország németek lakta területeinek ismerete. A hazai németiség intézményeinek elhelyezkedése és funkciója.

5. A tartalom kulcselemei

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Alapismeretek a magyarországi	További ismeretek a	A németek betelepítésével

<p>németek kultúrájáról. Családdal kapcsolatos ismeretek. Naptári ünnepek szokásainak felelevenítése. A lakóhely és közvetlen környezet ismerete. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete, néhány alkotás recitálása. Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása (pl. csuhébabák, tojásfestés). Alapismeretek a magyarországi németek nyelvéről: nyelvjárási szavak gyűjtése témákhoz kapcsolódóan, népi mondókák megtanulása.</p>	<p>magyarországi németek hagyományairól, nyelvéről, kultúrájáról. A hazai német írók és költők műveinek - a korosztálynak megfelelően - ismerete. Lakóhely és lakóház ismerete, berendezkedése, tájházak és berendezéseik ismerete. Dülönevek. Étkezési szokások, a német konyha sajátosságai. Magyarországi német költők és írók műveinek ismerete. Ház körüli munkálatok. Családi és naptári ünnepek szokásai. Népzene és néptánc ápolása.</p>	<p>kapcsolatos történelmi ismeretek. Tájházak, németek lakta vidékek. A magyarországi német média. Írott sajtó, kiadványok. Naptári évhez kapcsolódó népszokások ismerete és felelevenítése. Népviselő, öltözködés. Írók, költők és egyéb művészek munkásságának megismerése. A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések.</p>
---	--	--

6. A reflexiót irányító kérdések: énkép, önismeret, azonosságtudat

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>A tanulóknak alakuljon ki az a felismerés, hogy a népcsoportokhoz való tartozás kulturális többletet jelent. Foglalkoztassák őket olyan kérdések, amelyek arra irányulnak, hogy ő hasonló társaihoz és mégis kicsit más.</p>	<p>A tanulók keressenek választ olyan kérdésekre, amelyek identitásuk kialakulásához vezetnek: kik tartoznak az egyes népcsoportokhoz, kik a németek, hogyan élnek együtt a többségi nemzettel stb. Foglalkoztassa őket az a probléma, hogy mit jelent számukra németnek lenni. Érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. Találja meg a korábban élt generációk értékeit.</p>	<p>A tanulóknak alakuljon ki az igény az identitás tudatos vállalására: foglalkoztassák őket olyan kérdések, mint a gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, kisebbségpolitikai vonatkozásai. Tudatosuljon bennük, hogy többféle identitása is lehet egy embernek, találják meg a számukra legfontosabb értékeket. Ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát a saját maguk és népcsoportjuk számára.</p>

**Deutsche Sprache und Literatur (für den traditionellen
Minderheitenunterricht)**
Traditioneller Sprachunterricht

Entwicklung sprachlicher Fertigkeiten

1. Hörverstehen

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
Verstehen von einfachen Äußerungen, Fragen und Antworten, darauf in folgenden Themenkreisen reagieren können: Familie, Wohnung, Schule, Tagesablauf, Kleidung, Wohnort, Verkehr, Umgebung, Gesundheit, Einkauf. Kurze Geschichten aus dem Leben der Ungarndeutschen.	Verstehen von einfachen Äußerungen, Fragen und Antworten, darauf in folgenden Themenkreisen reagieren können: Beruf, Gesundheit, Familie, Essen Freizeit. Geschichten aus dem Leben der Ungarndeutschen und der deutschen Literatur.	Die Umgangssprache in folgenden Themenkreisen verstehen: Familie, Unterricht, Berufswahl, Kultur, Sport, Reisen, Medien, Dienstleistungen, „Gesundheitsschutz, Umwelt, -schutz Landeskunde, Rechte und Pflichten der deutschen Minderheit. Inhalte, Mitteilungen, Informationen verstehen und darauf reagieren (Hörverstehen).

2. Sprechfertigkeit

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
Einfache Aussagen, Fragen, Glückwünsche, Wünsche formulieren. Formale Elemente der Wendungen zur Begrüßung, zum Abschied, zur Vorstellung genau kennen und benutzen. Wendungen zur Erteilung und Einholung einfacher Auskünfte und Bitten anwenden. Mit Hilfe von Bildern, Illustrationen kurze Geschichten, Märchen vortragen, dramatisieren. Gedichte, Lieder, Kurze Texte, Märchen, Srüche, Sprachspiele einstudieren, memorisieren.	Sich in Dialoge einschalten, Erlebnisse in einfachen Sätzen erzählen. 10 Sprichwörter und Reime sowie 5 Gedichte auswendig kennen, einige Anekdoten erzählen können.	Mit verschiedenen Partnern Gespräche, Diskussionen über die unter Punkt 1 angegebenen Themenkreise mit einfachen und zusammenhängenden Wendungen führen. Über Erlebnisse und Erfahrungen in einfachen Satzkonstruktionen berichten. Sich informieren, Fragen formulieren, Wünsche äußern, Informationen geben Bewusste Anwendung der richtigen Aussprache und Intonation.

3. Leseverstehen

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
Lautes Lesen mit dem	Texte der unter Punkt 1	Bekannte und unbekannte

entsprechenden Rhythmus, mit richtiger Aussprache und Intonation. Aus einfachen Texten Information gewinnen und wiedergeben. Im neuen Kontext die gelernte Lexik erkennen, verstehen. Das Leseverstehen durch stummes Lesen fördern. Kurze literarische Texte (Märchen, Sagen, Gedichte) lesen.	genannten Themenkreise bearbeiten können, mit besonderem Hinblick auf die Interpretation von Geschichten, die die Lebensweise der Ungarndeutschen vorstellen. Entwicklung des fließenden und ausdrucksstarken Lesens.	Texte fließend mit richtiger Intonation lesen. Mit Hilfe der gelernten Lexik den gelesenen Text zusammenfassen, über seinen Inhalt eine Meinung formulieren. Bei längeren Texten das Wesentliche hervorheben. Deutsche Gedichte und Erzählungen nach dem Lesen interpretieren. Werke von ungarndeutschen Autoren verstehen, ihren Inhalt und ihre Aussage interpretieren, um das Bild über das Leben und die Kultur der Ungarndeutschen zu erweitern.
---	---	---

4. Schreiben

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
Richtiges Schreiben der Wörter des Grundwortschatzes. Sätze und kurze zusammenhängende Texte abschreiben und nach Diktat und Hören schreiben. Nach vorgegebenem Beispiel einen aus mehreren zusammenhängenden Sätzen bestehenden Text verfassen, z.B. Ansichtskarte, Vorstellung.	Bildbeschreibung; die auf einem Bild dargestellte Geschichte schriftlich formulieren können. Ausfüllen eines einfachen Formulars. Die Regeln der deutschen Rechtschreibung kennen und anwenden.	Gedanken über die unter Punkt 1 angegebenen Themenkreise schriftlich ausdrücken. Aufsätze, Berichte, Briefe nach den (standardisierten) Regeln der Textverfassung schreiben. Einen Erlebnisbericht über selbständig gelesene literarische Werke schreiben. Die Regeln der sprachlichen Korrektheit gründlich kennen und anwenden. Einfache Texte mit Wörterbuch übersetzen.

Minderheitenkunde (für alle Unterrichtsformen)

Entwicklung sprachlicher Fertigkeiten

1. Erwerben von Kenntnissen, Lernen

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Die alten Bezeichnungen der familiären, verwandtschaftlichen Beziehungen kennen. Sprachgebrauch: Mundart, Hochdeutsch erkennen. Die im Dorf gesammelten Sprichwörter und Wendungen, Sprüche, Kinderreime, Kinderspiele kennen. Örtliche Bezeichnungen der Haustiere und Pflanzen des Gartens lernen. Entdecken alter Berufe, Gebäude am Wohnort und in der Umgebung. Die noch lebendigen Traditionen und Bräuche kennen lernen. Kleidungsstücke der örtlichen Volkstracht erkennen.</p> <p>Spielzeuge anfertigen, Lieder lernen, Aufführung von kurzen Szenen. In den obigen Themen handlungsorientierte Aneignung der Kenntnisse. Lautes, verstehendes Lesen von kurzen Texten, mit Hilfe des Lehrers Skizzen anfertigen. Sammeln von Sachgegenständen und Bräuchen (altersgemäß).</p>	<p>Kenntnisse über eine von Deutschen bewohnte Siedlung aus persönlichen Gesprächen, aus Lektüren und mit Anwendung aus Filmen gewonnenen Informationen sammeln. Einblick in die Lebensweise, Bräuche, in die Essgewohnheiten, Kleidung, Bauweise, Mundart durch Besichtigung von Ausstellungen der Heimatmuseen. Systematisierung der gewonnenen Kenntnisse im Unterricht und ihre Präsentation durch Ausstellungen oder Bühnenszenierungen.</p> <p>Aneignung von systematisierten Kenntnissen im Unterricht und bei Projektpräsentationen über die Geschichte, Geographie und Kultur der deutschsprachigen Länder und der Ungarndeutschen. Systematisieren, Kommentieren und Präsentieren gewonnener Kenntnisse bei Projekten. Gebrauch elektronischer Datenträger.</p>	<p>Erweiterung der Kenntnisse über die Geschichte der Ungarndeutschen durch Bearbeitung von Materialien der Quellen und Filme. Kenntnis und Darstellung der Feste des Kalenderjahres und des Kirchenjahres. Kenntnis und Pflege des ungarndeutschen Volkslied- und Volkstanzgutes. Die ungarndeutsche Volkstracht kennen und vorstellen können. Thematisiertes Sammeln des Wortschatzes der Mundart. Durch Besichtigung von Ausstellungen der Heimatmuseen Einblick in das Leben der Bauern und Handwerker gewinnen.</p> <p>Grundlegende Kenntnisse über die Bauweise und Einrichtung eines Wohnhauses durch die Besichtigung von Ausstellungen der ethnografischen Museen und der Heimatmuseen gewinnen. Frühere und heutige Essgewohnheiten in den deutschen Familien, Spezialitäten in Großmutter's Küche. Möglichkeiten der Selbstorganisation der Minderheiten, ihre Verwirklichung auf lokaler und Landesebene. Möglichkeiten der Ausübung der Minderheitenrechte für Jugendliche und Erwachsene durch Rollenspiele.</p>

2. Kritisches Denken

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Erkennen der Unterschiede zwischen den früheren und den heutigen Lebensumständen. Bewusstes Akzeptieren der Unterschiede zwischen den Völkern und Volksgruppen. Die Kultur der Vorfahren durch spielerisches, dramatisiertes Reproduzieren der Traditionen kennen lernen. Die Schönheit und die Wichtigkeit der Volksdichtung und der Traditionspflege erkennen. Die Ausdrucksformen der Mundart des Wohnortes oder der Umgebung mit der Hochsprache vergleichen.</p>	<p>Die „Wohntraditionen“ der Ungarndeutschen mit denen der Ungarn oder anderer Völker vergleichen. Die Merkmale des individuellen Erscheinungsbildes der deutschen Volksgruppe und die Geschichte seiner Entwicklung verfolgen. Verwirklichung des friedlichen Zusammenlebens mit anderen Volksgruppen (Ungarn, Kroaten, Serben...) Helfen bei der Entfaltung der eigenen Identität.</p>	<p>Zusammenhänge zwischen den, das Schicksal entscheidenden Ereignissen und ihren Folgen (z.B. Ansiedlung, geographische Lage) in der Vergangenheit der Ungarndeutschen entdecken. Die Rechte der Minderheit kennen. Die Möglichkeiten der Selbstorganisation kennen. Die aufeinander ausgeübte Wechselwirkung zwischen Geschichte und Kultur der deutschen Mutternation, der ungarischen Nation und der ungarndeutschen Minderheit erkennen. Entfaltung des Identitätsbewusstseins.</p>

3. Kommunikation

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Mit jungen und älteren ungarndeutschen Personen Gespräche über ihr Leben führen. Fragen stellen über Lebenssituationen im Alltag. Für Klassenprojekte Material in der Gemeinde oder im Komitat sammeln. Mündlicher Bericht im Unterricht über die eigenen Erfahrungen. Zeichnungen, Modelle und Maketten anfertigen. Bräuche und Spiele auf der Bühne aufführen. Lieder, Reime, Kindergedichte, Märchen vortragen.</p>	<p>Gespräch über das Leben der deutschen Minderheit und über die Möglichkeiten der Ausbildung früher und heute. Schriftliche und mündliche Präsentation der Sammelarbeit. Bräuche, Geschichten, Tänze auf der Bühne aufführen. Im Unterricht und bei Schulfeiern Gedichte, Sprüche, Reime, Geschichten rezitieren, Volkslieder singen. Erste Schritte zur Entfaltung des Identitätsbewusstseins anhand von Gesprächen. Zu Projekten Interviews durchführen und dokumentieren. Präsentation der Projekte.</p>	<p>Bericht über die selbständige Sammelarbeit im Unterricht. Vortragen von Liedern, Gedichten, Aufführung von Theaterstücken, Trachtenschau in der Klasse, bei Projektpräsentationen, bei Schulfesten und auf dem Schwabenball. Besprechung der Themen der Medien. Gespräche über die Bereiche der Minderheitenpolitik (dem Alter entsprechend)</p>

4. Orientierung in Raum und Zeit

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Adäquater Gebrauch der Zeitbezeichnungen.</p> <p>Aneignen und Üben von Begriffen, die sich auf Zeit und Raum beziehen.</p> <p>Erzählen von Vergangem in kurzen Sätzen.</p> <p>Orientierung in den Dörfern, die bei Projekten besucht werden: Platzierung der Einrichtungen eines Dorfes.</p>	<p>Erweiterung der Begriffe für die Zeit: Anwendung von historischen Zeitangaben (z.B. Jahrhundert).</p> <p>Gebrauch der Landkarte, geographische Orientierung bei gelernten Inhalten.</p> <p>Museumsbesuch, Einrichtung eines Dorfes, Grundriss.</p>	<p>Orientierung in Raum und Zeit mit Hilfe elektronischer Datenträger. Kennen der ungarndeutschen Siedlungsgebiete.</p> <p>Schauplätze der Institutionen der Ungarndeutschen und ihre Funktion.</p>

5. Schlüsselemente des Inhalts

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Grundkenntnisse über die Kultur der Ungarndeutschen.</p> <p>Kenntnisse über die Familie.</p> <p>Neubelebung der Bräuche des Kalenderjahres.</p> <p>Kenntnis des Heimatortes und seiner Umgebung.</p> <p>Kennen von Werken der Volksdichtung und Kunstdichtung, Rezitieren einiger.</p> <p>Kenntnis einiger Handwerke, Reproduzieren von Produkten (Puppen aus Maiskolben, Eierfärben usw.).</p> <p>Grundkenntnisse über die Sprache der Volksmärchen: Sammeln von Mundartwörtern zu bestimmten Themen.</p> <p>Erlernen von Sprüchen.</p>	<p>Weitere Kenntnisse über die Kultur, Bräuche und Sprache der Ungarndeutschen.</p> <p>Kenntnis der Werke ungarndeutscher Autoren. (Dem Alter entsprechend.)</p> <p>Heimatort, Haus und Hof, Einrichtungen dieser.</p> <p>Flurnamen.</p> <p>Essgewohnheiten, Eigentümlichkeiten der ungarndeutschen Küche.</p> <p>Arbeiten um das Haus.</p> <p>Bräuche in der Familie und im Kalenderjahr.</p> <p>Pflege der Volksmusik und des Volkstanzes.</p>	<p>Historische Kenntnisse im Zusammenhang mit der Ansiedlung.</p> <p>Heimattmuseen, von Deutschen bewohnte Ortschaften.</p> <p>Ungarndeutsche Medien. Gedruckte Medien, Ausgaben.</p> <p>Bräuche im Kalenderjahr, Neubelebung dieser.</p> <p>Volkstracht.</p> <p>Tätigkeit ungarndeutscher Autoren und Künstler.</p> <p>Kenntnisse im Zusammenhang mit der Sprache: Geschichten, Ausdrücke zu bestimmten Themen.</p>

6. Reflexion: Selbstbild, Selbstkenntnis, Identität

Jahrgänge 1-4.	Jahrgänge 5-6.	Jahrgänge 7-8.
<p>Die Schüler sollen erkennen, dass die Zugehörigkeit zu einer Volksgruppe kulturell einen Mehrwert bedeutet.</p>	<p>Suche nach Antworten auf Fragen, die zur Herausbildung der Identität führen: wer gehört zu einer Volksgruppe, wer sind die Deutschen, wie leben sie</p>	<p>Anspruch auf die bewusste Identität soll entstehen: Fragen sollen die Schüler beschäftigen, wie die Wurzeln, Sprache, Kultur, Lage und</p>

<p>Fragen sollen sie beschäftigen, die sich darauf beziehen, dass sie in gewisser Hinsicht anders sind, als ihre Mitschüler und doch.</p>	<p>mit der Mehrheitsnation zusammen usw. Die Problematik, was es bedeutet, Ungarndeutscher zu sein, soll sie beschäftigen. Interesse an der Vergangenheit und den Wurzeln der Volksgruppe. Werte der früheren Generationen.</p>	<p>Politik der Volksgruppe. Es soll bewusst werden, dass ein Mensch auch eine mehrfache Identität besitzen kann. Für das Individuum wichtige Werte sollen erkannt werden. Vorteile der Sprachkenntnis für sie und für die Volksgruppe entdecken.</p>
---	--	--